

THÁNG 8 2019: BIẾN ĐỘNG BẤT NGỜ

Tháng 8 2019 đầy các biến động bất ngờ liên quan tới kinh tế và chính trị đã tạo nên các biến động mạnh trên các thị trường tài chính. Chiến tranh thương mại giữa Mỹ và Trung Quốc, khả năng có suy thoái kinh tế tại Mỹ và toàn cầu, sức mạnh của đồng Đô la và phản ứng phòng vệ của các ngân hàng trung ương thu hút sự quan tâm hàng đầu của người đầu tư và là nguyên nhân chính cho sự biến động mạnh của Chỉ số Bất ổn Chính sách Kinh tế toàn cầu (Xem đồ thị). Các biến động chính bao gồm việc Cục dự trữ liên bang Mỹ đã cắt giảm lãi suất cơ bản 0,25%, Mỹ và Trung Quốc có các hành động tăng thuế đánh trên hàng hóa nhập khẩu, Trung Quốc giảm giá đồng Nhân dân tệ (so với Đô la Mỹ) và xu hướng suy giảm hoạt động sản xuất và thương mại trên diện rộng. Các tác động tới thị trường tài chính và chứng khoán có thể nhận thấy thông qua biến động của lợi suất trái phiếu chính phủ Mỹ kỳ hạn 10 năm (giảm từ mức 1,89% xuống mức 1,499% - thể hiện xu hướng đầu tư vào tài sản an toàn), đường cong lãi suất trái phiếu chính phủ Mỹ bị đảo ngược và biến động của Chỉ số biến động thị trường cổ phiếu Mỹ (VIX - Xem đồ thị). Căng thẳng về thương mại và địa chính trị tiếp tục đang có xu hướng leo thang đã có các tác động tới quyết định đầu tư và do đó sẽ có tác động trong dài hạn và các phân tích chỉ ra sản xuất công nghiệp toàn cầu tiếp tục suy giảm. Các biến động đã xảy ra trong tháng 8 có thể tiếp tục sẽ xảy ra trong thời gian tới khi chưa xuất hiện các dấu hiệu cho thấy hướng giải quyết các xung đột và hai nước có liên quan chính tới các biến động là Trung Quốc và Mỹ đều có các lý do riêng để xuống thang trong ngắn hạn.

VIỆT NAM: ỔN ĐỊNH TRƯỚC CÁC BIẾN ĐỘNG

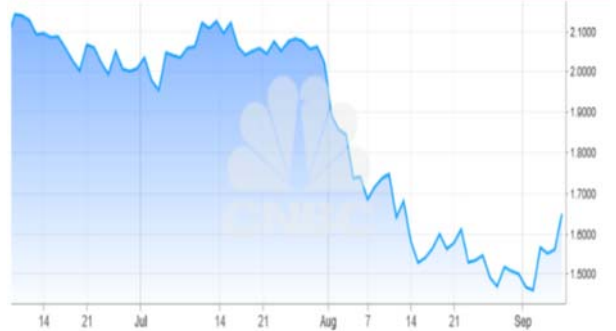
Kinh tế Việt Nam (cùng với Brazil và Phillipines) đã có sự ổn định đặc biệt trong giai đoạn hiện tại trước các biến động từ bên ngoài khi là nước hưởng lợi từ hoạt động xuất khẩu và dịch chuyển đầu tư. Có thể nhận thấy sự ổn định này có điểm đặc trưng của Việt Nam khi đã tận dụng tốt các cơ hội từ dòng vốn FDI và phát huy được các chính sách nội tại. Trước việc đồng Nhân dân tệ bị giảm giá, được đánh giá là có thể tác động trực tiếp gây bất ổn tới tỷ giá giữa đồng Việt Nam và Đô la Mỹ, đồng Việt Nam đã không có các biến động bất thường trong tháng 8 và tại thời điểm đầu tháng 9, đồng Việt Nam đã lên giá ở mức 0,06% so với thời điểm đầu năm (Xem đồ thị). Các chỉ số kinh tế vĩ mô chính khác đã được công bố tại cuối tháng 8 cũng cho thấy sự ổn định được duy trì. Lạm phát bình quân sau 8 tháng tăng 2,57% so với cùng kỳ năm trước, thặng dư thương mại 3,4 tỷ Đô la Mỹ, giải ngân vốn đầu tư nước ngoài đạt 12 tỷ Đô la Mỹ (tăng 6,3% so với cùng kỳ 2018). Hoạt động sản xuất tiếp tục được mở rộng (chỉ số PMI tháng 8 đạt 51,4 tuy có sự suy giảm) và Chỉ số sản xuất công nghiệp (IIP) tính chung cho 8 tháng tăng 9,5%, tốc độ tăng bản lẻ hàng hóa dịch vụ trong 8 tháng là 9,03% (đã điều chỉnh cho lạm phát) cao hơn so với cùng kỳ 2018 (là 8,98%). Có thể nhận thấy Việt Nam sẽ tiếp tục duy trì được sự ổn định kinh tế và hoạt động sản xuất. Tuy nhiên tác động của suy giảm tăng trưởng kinh tế và thương mại toàn cầu đã bắt đầu thể hiện sự tác động đến kinh tế Việt Nam khi tốc độ tăng trưởng xuất khẩu đã suy giảm mạnh, tốc độ tăng trưởng xuất khẩu chỉ đạt mức 7,3% so với cùng kỳ năm 2018 (cả năm 2018 tăng 13,8% so với cả năm 2017). Hoạt động xuất khẩu sẽ là khu vực kinh tế chịu tác động từ bên ngoài đầu tiên và kinh tế Việt Nam sẽ bị ảnh hưởng (tác động tới tốc độ tăng trưởng GDP) trong các quý tiếp theo.

CHỈ SỐ BẤT ỔN CHÍNH SÁCH KINH TẾ TOÀN CẦU – GIAI ĐOẠN 1997-2019 (Bình quân trượt 3 tháng)

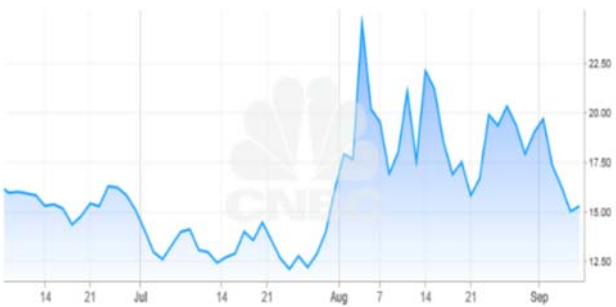
Nguồn: <http://policyuncertainty.com>

BIẾN ĐỘNG LỢI SUẤT TRÁI PHIẾU CHÍNH PHỦ MỸ KỲ HẠN 10 NĂM – GIAI ĐOẠN THÁNG 6 TỚI THÁNG 8 2019 (%)

Nguồn: CNBC

BIẾN ĐỘNG CHỈ SỐ BIẾN ĐỘNG THỊ TRƯỜNG CỔ PHIẾU MỸ (VIX) - GIAI ĐOẠN THÁNG 6 TỚI THÁNG 8 2019

Nguồn: CNBC

BIẾN ĐỘNG TỶ GIÁ VND-USD 8 THÁNG NĂM 2019

Nguồn: Bloomberg

XU HƯỚNG KINH TẾ THẾ GIỚI

Tác động xấu từ các căng thẳng về chính trị và thương mại đã có các phản ánh rõ rệt trên các hoạt động sản xuất và hàng hóa xuất khẩu của các nền kinh tế lớn có ảnh hưởng tới hoạt động toàn cầu. Chỉ số Nhà quản trị mua hàng toàn cầu tháng 8 (49,5 điểm) tiếp tục ở dưới mức 50 điểm trong 4 tháng liên tiếp và đã chỉ ra việc thu hẹp hoạt động sản xuất đang diễn ra trên diện rộng nhất trong khoảng thời gian 6 năm gần đây (Xem đồ thị). Số lượng các nước có dấu hiệu thu hẹp sản xuất đã tăng mạnh và đang ở mức cao nhất trong giai đoạn từ đầu năm 2019 tới nay. Hoạt động thương mại có bức tranh tương tự khi khối lượng hàng hóa xuất khẩu toàn cầu trong tháng 8 đã giảm 1,4% so với tháng 7 và số liệu cho thấy khối lượng hàng hóa giao dịch thương mại đã giảm đi so với các quý liền trước đó trong quý 1 và quý 2 2019 (số tương ứng là -0,3% và -0,7%), đây là hiện tượng cần được chú ý do lịch sử cho thấy hiếm có sự suy giảm hoạt động thương mại ngoại trừ trong các giai đoạn có khủng hoảng. Các dự báo trong quý 2 của Quỹ tiền tệ quốc tế (IMF) đã cho thấy tốc độ tăng trưởng kinh tế thế giới năm 2019 suy giảm 0,1% về mức 3,2%. Các biến động địa chính trị và căng thẳng thương mại cũng dẫn tới việc suy giảm đầu tư vào hoạt động sản xuất trên toàn cầu, điều này sẽ tiếp tục có các tác động không thuận lợi tới hoạt động sản xuất và thương mại. Các biến động cũng cho thấy khả năng có đợt suy thoái kinh tế tại Mỹ trong giai đoạn tới, tuy nhiên xác suất được đưa ra từ các tổ chức nghiên cứu cho thấy khả năng xảy ra suy thoái trong vòng 12 tháng kể từ tháng 8 2019 là thấp hơn 40%. Trong bối cảnh chung về tăng trưởng kinh tế suy yếu, các ngân hàng trung ương và các chính phủ đều đang chuẩn bị các chính sách tiền tệ và các gói hỗ trợ kinh tế để hỗ trợ tăng trưởng. Cụ thể khảo sát do HSBC thực hiện công bố ngày 23/8/2019 tại 15 nước thuộc nhóm thị trường mới nổi (EM) cho thấy không có nước nào dự kiến tăng lãi suất trong 12 tháng tới và trên 50% số nước được khảo sát sẽ cắt giảm lãi suất. Trong tháng 8 2019, các nước lân cận Việt Nam như Ấn Độ và Thái lan đã công bố các kế hoạch về đưa ra gói hỗ trợ kinh tế. Trong trung hạn, các dự báo cũng cho thấy kinh tế thế giới sẽ tiếp tục gặp khó khăn cho tới năm 2022 trước khi bước vào chu kỳ tăng trưởng mới.

